Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni
Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na poczcie: miesięcznie —,96 zł, kwartalnie 2,88 zł. wekspedycji: mies. 90 gr, kwart. 2,70 zł - Ogłoszenia: za miejsce 1-łam. 1 milim. w wyż 10 groszy przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

№ 86 | Września, sobota, dnia 31-go lipca 1926 r. | Rok VIII

Projekty ustaw rządowych

które rząd zamierza ogłosić na podstawie pełnom.

Warszawa, 27. 7. Dziś na zamku odbyło się w obecności p. Prezydenta Rzpltej i pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów posiedzenie Rady Ministrów, poświęcone sprawie przygotowania ustaw, które rząd zamierza ogłosić na podstawie pełnomocnictw, jakie otrzyma od ciał ustawodawczych. Na posiedzeniu dzisiejszym p. Minister skarbu referował sytuację skarbową i finansową państwa, stwierdzając stałą jej poprawę i przedłożył szereg projektów ustaw dotyczących m. in.: Zmiany statutu Banku Polskiego, nowelizacji ustawy bankowej, opracowania jednolitego ustawodawstwa akcyjnego, ustawy o ustaleniu odpowiedzialności osobistej i majątkowej osób korzystających z kredytów i gwarancyj państwowych, reorganizacji banków państwowych, nowelizacji ustawy o rozbudowie miast w kierunku uruchomienia na cele budowy wolnych sum, pochodzących z podatku od lokali, skodyfikowania ustawodawstwa asekuracyjnego, nowelizacji ustawy o monopolu spirytusowym, wydania prawa bilansowego, ustawy nakładającej na większe miasta przymus budowania rzeźni, piekarń mechanicznych, instalacyj sanitarnych.

P. minister przemysłu i handlu przedłożył sprawozdanie ze sytuacji w swym resorcie, zapowiadając również ze swej strony szereg ustaw, między któremi znajduje się ustawa przemysłowa i górnicza, oraz ustawa o Izbach handlowych i przemysłowych.

P. minister rolnictwa referując z kolei sytuację w swym resorcie, zapowiedział również szereg ustaw.

P. minister spraw wewnętrznych referował sprawę walki z drożyzną.

Nad wygłoszonemi referatami Rada Ministrów rozpoczęła dyskusję, która przeciągnęła się do wieczora, a której dalszy ciąg odbędzie się w przyszłym tygodniu.

Misja profesora Kemmerera

Dotychczasowa działalność misji prof. Kemmerera polegała przeważnie na badaniu zagadnień, dla których prof. Kemmerer spodziewa się znaleźć właściwe rozwiązanie. W związku z tem odbywają się ciągle konferencje i nadal misja ma zamiar poświęcać im przeważną część swego czasu.

Prof. Kemmerer nie przywiózł z sobą z góry uplanowanych i ustalonych propozycji, ani rad w sprawie zwalczania trudności gospodarczych i finansowych w Polsce, ale będzie się starał o znalezienie z nich wyjścia, jest bowiem zdania, że plan skutecznej reformy może być obmyślony i przedstawiony dopiero po gruntownem zbadaniu sytuacji w Polsce. Pomimo, że istnieją podstawowe zasady ekonomiczne, ogólnie stosowne na świecie, należy jednak przed zastosowaniem ich w różnych państwach, starannie i gruntownie rozważyć warunki miejscowe danego kraju i zbadać psychologię jego narodu. Wobec tego misja stara się zebrać jaknajwięcej potrzebnych jej wyczerpujących informacji i skrupulatnie rozważa każde nowe, kompetentne zdanie w sprawie zagadnień, które stanowią przedmiot jej działalności w Polsce.

Prof. Kemmerer wraz z P. Brodenick'em są w ścisłej i ciągłej styczności z państwowemi władzami skarbowemi, bankierami i finansistami, Dr. Lutz bada system podatkowy ze specjalnem uwzględnieniem jego administracji, organizacji i samej procedury podatkowej. Badania p. Eble wymagały nawet jego wyjazdu do Łodzi i Katowic w celu zaznajomienia się na miejscu z systemem administracji celnej. P. Byrne bada organizację administracyjną i skarbową, p. Clark dotychczas oddaje się studjom nad działalnością monopoli państwowych.

Prof. Krzyżanowski udziela im cennych informacji w zakresie gospodarczym i finansowym.

Misja prof. Kemmerera, oceniając ogólną przychylność dla niej i gotowość ułatwienia jej pracy, okazywaną przez urzędników państwowych i cały naród polski — składa wszystkim serdeczne podziękowanie.

Prace Sejmu

Warszawa, 28. 7. Prace ciał ustawodawczych dobiegają końca. Sejm zakończy sesję swoją w połowie przyszłego tygodnia, gdy zostaną rozpatrzone poprawki Senatu do ustawy do pełnomocnictwa i do zmian Konstytucji. Obiegają pogłoski, że po wakacjach Sejmu zbierze się około 20 września. Na sesji tej rząd przedstawił Sejmowi prowizorjum budżetowe na 4 kwartał i budżet na rok 1927.

Agitacja komunistyczna w Poznaniu.

W nocy z 26 na 27. bm. rozrzucano na Głównej odezwy i ulotki komunistyczne przeciw P. P. S. i przeciw obecnemu rządowi Piłsudskiego. Odezwy nawołują do zbrojnej rewolucji. W odezwie czytamy m. in. „Władzę z rąk dyktatury faszyzmu Piłsudskiego bronią tylko, a nie kartkami wyborczemi wydrzeć można. Nastąpi to wtedy, kiedy masy robotnicze, chłopskie i żołnierskie przekonają się, że dyktatura Piłsudskiego służy ich śmiertelnym wrogom". Odezwa kończy się wezwaniem: „Walczcie o politykę pokoju zbliżenia się ze Związkiem Socjalistycznym Republik Sowieckich".

Oprócz odezwy znajdowano na progach domów robotniczych na Głównej ulotki. Na jednej z nich czytamy: „Robotnicy i chłopi polscy, ukraińscy, **żydowscy i litewscy,** (podkreślenia nasze), walczmy ręka w rękę o wolność więźniów, walczmy o obalenie rządów burżuazji".

Proces gen. Malczewskiego we wrześniu

Na przewodniczącego trybunału do sprawy gen. Malczewskiego został wyznaczony Sędzia Najwyższego Sądu Wojskowego gen. bryg. korpusu Sądowego Gruber, który bawi obecnie na urlopie i powraca z niego dopiero z końcem sierpnia br. Gen. Grubera, będącego obecnie na urlopie, wyznaczono przewodniczącym trybunału pomimo, że w Warszawie urzędują sędziowie Najwyższego Sądu Wojskowego generałowie Krzemiński i Szpakowski.

Wobec tego termin rozprawy nie jest jeszcze oznaczony.

Mec. Pieracki, obrońca gen. Malczewskiego, wniósł ponownie zażalenie na areszt śledczy, domagając się wypuszczenia generała na wolność. Zażalenie to pozostało bez skutku, gdyż według opinji Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie, areszt śledczy ciągle jeszcze jest uzasadniony „względami wojskowemi".

Od chwili uwięzienia gen. Malczewskiego upływa dziś dzień siedmdziesiąty szósty...

Ofiara bestjalstwa sowieckiego

Warszawa. Ks. Stanisław Ejsmond, który był skazany w Moskwie z ks. biskupem Cieplakiem i ks. Budkiewiczem i osadzony w więzieniu, dostał pomieszania zmysłów.

Przywieziony w drodze wymiany do Warszawy oprzytomniał, nabrał sił i zdrowia, jednakże po jakimś czasie znów popadł w apatję.

Rząd Poincare'go uzyskał 418 głosów przeciw 31

Paryż, 27. 7. Posiedzenie Izby rozpoczęło się pod znakiem niesłychanej opozycji komunistów, którzy nie chcieli dopuścić do głosu marszałka Izby, p. Pereta. Dopiero gdy Poincare wszedł na trybunę wrzawa ucichła na chwilę, by po pierwszych dwóch zdaniach podnieść się z tem większą siłą.

Po dłuższej przerwie Poincare zaczął przemawiać. Zaznaczył, że rząd utworzony został, aby przeciwdziałać niebezpieczeństwu, jakie grozi walucie, niezależności skarbowej oraz równowadze budżetowej. Wszyscy członkowie rządu gotowi są poświęcić temu zadaniu wszystkie swoje siły. Być może, że w przyszłości w łonie gabinetu powstaną pewne różnice zdań. Dziś jednak panuje zupełna jednomyślność i rząd kieruje się tylko względem na dobro Francji. Do spełnienia swoich zadań rząd potrzebuje zaufania Izby.

Po uważnem zbadaniu ogólnej sytuacji rząd przyszedł do przekonania, że istnieje możność uzdrowienia finansów, jednakże wymaga to ścisłej współpracy rządu z parlamentem. Nie mam pretensyj w ciągu kilku tygodni lub nawet kilku miesięcy uporać się z całym kompleksem zagadnień gospodarczych i finansowych Francji.

Mowę Poincarego Izba przyjęła entuzjastycznie, tylko komuniści i socjaliści protestowali dalej, a radykali milczeli.

Marszałek Izby odczytał następnie interpelacje. Poincare zażądał odroczenia dyskusji nad interpelacjami, aż do czasu dyskusji nad projektem rządowym czyniąc z tego kwestję zaufania. Większością 137 przeciw 58 głosom przy 60 powstrzymujących się od głosowania Izba przyjęła ten wniosek. Nastąpiła burza oklasków.

Następnie Poincare wniósł projekt rządowy, prosząc o załatwienie go w przyspieszonem postępowaniu. Wniosek ten wymagający większości $^{2}/_{3}$ został przyjęty 418 głosami przeciw 31. Premjer zaapelował do komisji finansowej, ażeby jak najprędzej ukończyła swe prace, tak by Izba już w piątek mogła się zająć projektem rządowym.

W senacie minister sprawiedliwości Barthou odczytał deklarację rządową, która wywołała od dawna niewidziany entuzjazm.

Proces Radziwiłłów i Potockich przed sądem francuskim

Paryż, 27.7. Trybunał paryski rozpatrywał proces pomiędzy Alfredem hr. Potockim z Łańcuta, a Leonową ks. Radziwiłłową, I-o voto Stanisławową ks. Radziwiłłową. Pierwszy jej mąż otrzymał w spadku po Antoninie ks. Radziwiłłowej biżuterję wartości 7 miljónów franków złotych z tem jednak zastrzeżeniem, w testamencie uczynionem, że, w razie jego śmierci, słynne szmaragdy zwrócone zostaną właścicielowi majoratu w Łańcucie. Gdy Stanisław ks. Radziwiłł zginął podczas polsko-rosyjskiej wojny 1920 roku, Alfred hr. Potocki zwrócił się do wdowy z żądaniem wydania mu biżuterji. Spotkawszy się z odmową, wystąpił ze skargą sądową, którą trybunał paryski uznał za uzasadnioną, przykazując bezzwłoczny zwrot kosztowności.

- Kronika -

Września, dnia 30-go lipca 1926 r.

Kalendarz rzymsko-katolicki:
dzisiaj: Abdona, Julitty, jutro: Ignacego z Lojoli.

* **Dzisiaj ostatni numer „Orędownika Wrzesińskiego" na miesiąc lipiec.** Kto dotychczas zaniedbał odnowić przedpłaty na miesiąc sierpień, może to jeszcze uskutecznić w najbliższym **Urzędzie Pocztowym.**

Miejscowi Czytelnicy zechcą się zwrócić z odnowieniem abonamentu do **Administracji** naszego pisma lub do naszych **agentur.**

* **Na fatalną niepogodę** dni obecnych narzekają nietylko rolnicy, ale z pewną trwogą patrzą na zachmurzone niebo także ci wszyscy, co pragną zabawy i rozrywki na świeżem powietrzu. Na pociechę jednych i drugich powiedzieć tu można, że stacje metereologiczne zapowiadają tak gorąco pożądane ustalenie się pogody jeszcze z końcem obecnego tygodnia, i spodziewać się można, że już w niedzielę nadchodzącą wejdzie słońce w całej pełni swojej krasy, zwiastując pogodny i ciepły dzionek. Lecz choćby zawieść miały uzasadnione nadzieje, **odbędzie się zapowiadana zabawa latowa Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w ogrodzie i ubikacjach p. Bartkowiaka i będzie jedną z najwięcej urozmaiconych imprez latowych tego roku.** Prosimy uważnie przeczytać wywieszone po mieście afisze i przybć w niedzielę na zabawę, aby się przekonać, że zawodu nikt nie dozna. A więc zatem w dniu 1 sierpnia spotkamy się wszyscy w ogrodzie p. Bartkowiaka, a licznem przybyciem damy młodzieży zachętę do dalszej pracy nad sobą i możność rozwoju organizacji tak potrzebnej, jaką są Stowarzyszenia naszej młodzieży.

* **Taryfa osobowa nie, będzie podwyższona z dniem 1. 8.** Pogłoski jakoby Min. Kolei zamierzało podnieść taryfę osobową z dniem 1. 8. rb. nie odpowiadają prawdzie.

* **Ważne dla kawalerów „Virtuti Militari".** Ze źródła urzędowego donoszą, że następna rata wynosząca 75 zł, zostanie dnia 1 sierpnia br. wypłacona kawalerom „Virtuti Militari". Jest to trzecia rata z rzędu. Czwarta i ostatnia rata za rok bieżący wypłacona zostanie 1 października br. Sprawa wypłaty przewidzianej ustawowo pensji w wysokości 300 zł, rocznie za lata ubiegłe, nie została wyjaśniona.

* **Ważne dla podoficerów.** D. O. K. VII podaje do wiadomości, że b. podoficerowie zawodowi, których zwolnienie z wojska nastąpiło z powodu wygaśnięcia zobowiązania, oraz orzeczeń komisji superrewizyjnej i dyscyplinarnych po 15 maja br., mogą być ponownie przyjęci do służby wojskowej na czas do dnia 1 września br.

Zainteresowani winni zgłosić się u komendantów właściwych P. K. U, powołując się na rozkaz D. O. K. VII L. dz. 16382/O. G. I z 1926 r.

Dowódca Okręgu Korpusu nr. VII
w zast. Hauser, gen. dyw.

* **Ku uwadze ubezpieczonych na wypadek inwalidztwa i na starość.** Ze względu na istniejącą jeszcze u bardzo licznych rzesz ubezpieczonych nieświadomość o prawach i obowiązkach ubezpieczonego, podajemy poniżej kilka uwag, których przestrzeganie uchronić może ubezpieczonego pracown. od niepotrzebnych strat i zawodów.

Do uzyskania rent z ubezpieczenia inwalidowego (klejenie znaczków) potrzebne jest przebycie przepisanego okresu czasu wyczekiwania oraz utrzymanie nabytych praw do świadczeń przez opłacanie składek ubezpieczeniowych. Postanowienia Ordynacji ubezpieczeniowej określają czas wyczekiwania do renty inwalidowej i do renty dla pozostałych na conajmniej 200 tygodni składkowych z których conajmniej 100 składek musi byc opłaconych na podstawie ubezpieczenia obowiązkowego, w innym razie, to znaczy, jeżeli ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu obowiązkowemu na 500 tygodni składkowych. Do uzyskania renty starości potrzebnych jest najmniej 1.200 tygodni składkowych.

Nabyte prawo do świadczeń upada, jeżeli w okresie dwuletnim od dnia wystawienia karty kwitowej opłacono mniej niż 20 składek tygodniowych. Jako składki tygodniowe liczy się również czas trwania choroby połączonej z niezdolnością do pracy i czas obowiązkowej służby wojskowej, lecz tylko wtenczas, jeżeli choroba lub służba wojskowa łączyła się bezpośrednio z pracą podlegającą ubezpieczeniu obowiązkowemu.

Składki przedawniają się po upływie 2 lat od dnia, w którym winny być opłacone. Ubezpieczeni chcąc uniknąć, aby składki, które pracodawca winien za nich opłacać, nie uległy przedawnieniu i aby nie

utracili nabytych praw do renty, winni sam i dbać o to, aby pracodawcy opłacali ich składki regularnie co tydzień.

— **Poznań.** (Spadek cen chleba.) Miejski Urząd Policyjny w porozumieniu z Cechem Piekarzy w Poznaniu podaje do wiadomości, iż z dniem 26. b. m. obowiązują zniżone ceny na pieczywo: 1 kg. chleba żytniego od dnia 26. bm. będzie kosztował 47 groszy zamiast 54 gr., bułka 30—40 gramowa 4 gr., bułka 40—50 gramowa 5 groszy.

— **Inowrocław.** (Eksplozja zapalnika naboju artyleryjskiego.) W Inowrocławiu bawiła się 8-letnia córeczka S. Znalazła ona w piasku zapalnik do naboju artyleryjskiego i uderzyła go kilkakrotnie kamieniem, wskutek czego zapalnik eksplodował, raniąc dziewczynkę dotkliwie po całem ciele i oderwał jej dwa palce i trzeci do połowy. Dziecko odwieziono do szpitala powiatowego.

— **Szubin.** W rewirze Wieszki udało się p. M. Lewandowskiemu ubić wilczycę. Trzy wilczki młode żywcem pochwycono.

— **Warszawa.** (Zgon poety.) Dnia 24. b. m. zmarł nagle Edward Słoński, znany poeta. Zmarły przedwcześnie utalentowany poeta od dłuższego czasu chorował na serce. Sp. Edward Słoński poza wielu poezjami, z których najlepszemi były z czasów wojny, pisał bajki dla dzieci. W ostatnich miesiącach swego życia śp. Słoński był w trudnych warunkach materjalnych, co prawdopodobnie przyspieszyło przedwczesny jego zgon.

* **Kto będzie płacił za ofiary walk majowych!** W szpitalach warszawskich leczy się szereg osób, które padły ofiarą walk majowych. Koszty ich kuracji nie są jeszcze dokładnie obliczone. Magistrat Warszawski wyasygnował już 15 tysięcy złotych na koszta ich leczenia, jednakże zastrzegł się, że pieniądze te udzielone po szpitalom warszawskim tytułem pożyczki i, że o zwrot ich Magistrat zabiegać będzie u władz państwowych.

— **Radomsk.** (Trup zakuty w łańcuchy.) Kilka dni temu we wsi Dziepucin spaliła się stodoła, należąca do Kowalskiego Jana. Po ugaszeniu pożaru w zgliszczach znaleziono zwęglone zwłoki właściciela, lat 72. Zwłoki ściśnięte były grubym łańcuchem i jak wskazują ślady, przywiązane. Śledztwo w toku.

— **Skórcz.** (Niezwykłe nawrócenie.) W ubiegłym tygodniu przeszedł na łono Kościoła rzymsko-katolickiego p. Michał Karymów, wyznania mahometańskiego. Nauki i chrztu dokonał tutejszy ks. proboszcz dr. Pater.

Prace Senatu nad konstytucją

Zrównanie praw Sejmu i Senatu. — Nietykalność poselska. — Wiek wyborców i posłów.

Warszawa, 28. 7. Na rannem posiedzeniu cenackiej komisji konstytucyjnej przyjęto przedwczoraj w redakcji zaproponowanej przez podkomisję poprawkę do ostatniego art. 3. projektu ustawy o zmianach konstytucji zmierzającą do umożliwienia legalnego wydatkowania przez rząd w czasie dopóki nowy budżet nie zostanie przyjęty przez nowy Sejm.

Art. 4. projektu został na wniosek sen. Koskowskiego (Z. L. N.) zmieniony w tym sensie, że prawa Sejmu i Senatu w materji rozwiązania izb zostały zrównane. Pozatem przyjęto do tego art. postanowienie w redakcji sen. Woźnickiego (Wyzw.), by wybory odbywały się w terminie zakreślonym przez ordynację wyborczą, „najdalej jednak w ciągu 90 dni".

Art. 5 przyjęto w brzmieniu uchwalonem przez Sejm. W art. 6 dotyczącym prawa dekretowania przyjęto poprawkę sen. Buzka, równającą prawa Sejmu i Senatu na wypadek odrzucenia rozporządzeń wydawanych z mocą ustawy.

Na posiedzeniu wieczornem przyjęto bez zmian art. 7. (o rewizji konstytucji przez przyszły Sejm). Art. 8 uchwalono skreślić. Art. 9 i 10 przyjęto bez zmian. Pozatem przeszedł wniosek sen. Thulliego o wprowadzeniu zmian w art. 21. konstytucji skreślających nietykalność poselską podczas działalności poza Sejmem i ograniczających nietykalność do trwania sesji sejmowej. Następnie uchwalono poprawki sen. Koskowskiego (Z. L. N.) zmierzające do nadania Senatowi tych samych konstytucyjnych uprawnień, jakie posiada Sejm.

Przyjęto poprawkę sen. Kasznicy (Ch. N.) podwyższającą wiek dlaczynnego prawa wyborczego do lat 25 a dla biernego — do lat 30. Ponadto sen. Kasznica zgłosił wnioski mniejszości na plenum o skreślenie zasady proporcjonalności wyborów i powołanie do życia Trybunału Konstytucyjnego.

Duchowieństwo katolickie opuszcza kościoły meksykańskie i udaje się z misjami do Indjan.

Nowy Jork, 27. 7. „Associated Presse" donosi z Meksyku, że ministerstwo spraw wewnętrznych wszczęło dochodzenia z powodu ogłoszonego wczoraj listu pasterskiego zapowiadającego podjęcie kroków celem zmiany wrogich Kościołowi postanowień konstytucji.

Meksykańskie władze kościelne zarządziły, ażeby po nabożeństwach ostatniego lipca wszyscy duchowni udali się z misjami do Indjan. Opór katolików ześrodkowuje się w **Havannie na Kubie**, gdzie schronił się arcybiskup **Carnana**, mianowany przez Papierza, a usunięty przez rząd meksykański.

Wczoraj panował w katedrze niezwykły ścisk, gdyż przeszło **5 tys. matek przyprowadziło swe dzieci do bierzmowania** jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy kościelnej. W ścisku wiele kobiet zemdlało, a 4 niemowlęcia zostały uduszone. Przed 10 lipca **spowiadało się w tutejszej katedrze 93 tys. dzieci.** Arcybiskupowi Mora, który udzielał sakramentu bierzmowania, asystowało 4 biskupów.

Żyd Zinowjew aresztowany

Moskwa, 26. 7. Zinowjew został internowany w swem mieszkaniu i jest strzeżony przez agentów czerezwyczajki. Łaszewicz został aresztowany, a pułki mu pod władne w rejonie petersburskim zostaną przeniesione częściowo za Ural, częściowo do azjatyckiej Rosji. Krążą pogłoski, że Kamieniew ma być usunięty ze stanowiska komisarza ludowego.

-- Nadesłane --

Niebezpieczeństwo chodzenia chodnikiem!

Przechodząc ulicami więcej po za miasto wysuniętemi naprzykład ulicą Kościuszki w Wrześni — czuje się przechodzeń na chodniku — przed szaloną jazdą naszych cyklistów wprost niebezpieczny. Z jaką odwagą i pewnością siebie nasza młodzież, w szczególności młodzież szkolna, na swoich rowerach się tam uwija, przemawia już sam fakt, że już pozwalają sobie nawet na chodniku na przechodniów sygnalizować, by takowi namykali im się z drogi i by tymsamem zamiłowani sportowcy sport swój na rowerach mogli spokojnie uprawiać. Doprawdy, że w miejscu, w którem nie mają prawa rowerzyści — a przeznaczone dla przechodnia — grozi takowem największe niebezpieczeństwo najechania go przez zagorzałego jeźdźca rowerowego. Gdzież zatem rozum i rozsądek! Na ulicy dla ciebie przechodniu miejsca niema, bo grozi ci tam najechanie bądź to od furmanek, bądź to od szalonem pędem pędzącego samochodu, zaś na chodniku zagraża ci znów niebezpieczeństwo najechania od cyklistów — a zatem nie mając roweru lub samochodu należało by ci szan. przechodniu stale pozostawać w mieszkaniu, nie pokazując się na świat Boży. Apaluje się zatem do naszych władz bezpieczeństwa, by łaskaw były zająć się utrzymaniem porządku — nietylko na ulicach w centrum miasta, lecz i po za murami ratusza, a chwytając powyżej wymienionych sportowców, bezwzględnie na osobę lub jego stan, każdego do surowego ukarania raczono podać, a napewno w tenczas zdoła się dopiero zapewnić przechodniowi bezpieczeństwo na chodniku. Czy nie należało by przeprowadzić ściślejszej kontroli za kartami rowerowemi, bo napewno, każdy cyklista, posiadając prawo jeżdżenia rowerem, będzie też umiał prawa tego przestrzegać i temuż się podporządkować?

Obywatel.

Z życia Towarzystw

*, **Czołem!** Zebranie Tow. gimn. „Sokół" odbędzie się w poniedziałek, dn. 2. 8. br. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Bartkowiaka; na porządku obrad **odczyt** oraz sprawozdanie z odbytych popisów i zabaw. O liczny udział prosi Zarząd.

*, **Gotów!** W sobotę, 31-go bm., stawią się wszyscy druhowie wiecz. o godz. 7,30 w salce paraf., tam odbędzie się ostatnia próba śpiewów, tamże odebrać można bilety wstępu do ogrodu dla rodzin. W niedzielę, o godz. 2,45 popoł., zbiórka wszystkich druhów w salce paraf., skąd wymarsz do ogrodu. Zarząd.

*, **Sprawie służ!** Zbiórka wszystkich druhen w niedzielę o godzinie 3 popoł. w salce paraf., skąd wspólny wymarsz stowarzyszeń do ogrodu. Zarząd.

Wywołanie!

Rolnik Władysław Jankowiak oraz żona jego Pelagja z d. Kosmowska z Miłosławia wnieśli o wywołanie zagubionego listu hipotecznego na hipotekę zapisaną w księdze wieczystej Miłosław tom 57 str. 76 w oddziale III. pod Nr. 5 na rzecz Matyldy Joachim z Miłosławia w wysokości 3,000 Mkn.

Dzierżyciela dokumentu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 21 stycznia 1927 przed niżej oznaczonym Sądem Powiatowym pok. 2 zgłosił swe prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym bowiem razie dokument będzie pozbawiony mocy.

Września, dnia 24 czerwca 1926 r.

Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie!

W naszym rejestrze spółkowym zapisano przy spółdzielni Konsum Urzędników Państwowych i Komunalnych we Wrześni co następuje:

Po rozdziale majątku spółdzielni, pełnomocnictwo likwidatorów wygasło.

Września, dnia 17 maja 1926 r.

Sąd Powiatowy.

Dodatek do „Orędownika Wrzesińskiego"

№ 86	Września, dnia 31-go lipca 1926 r.	Rok VIII

Nowy sposób uprawy roli

System Lossowa daje kolosalny wzrost produkcji.

„Polskie Radio" nadało w ub. niedzielę odczyt p. Wacława Mileskiego pt. „Uprawa roli systemem Lossowa".

Interesujący ten wykład podajemy w streszczeniu czytelnikom naszym.

Nowy system uprawy roli, wypracowany w ciągu długoletnich doświadczeń we własnym maj. Leśniewo (pow. Gnieźnieński) przez p. Romana Lossowa zaczyna nabierać coraz większego rozgłosu w kraju. Spotkany z początku z obojętnością i niechętnem uprzedzeniem, dziś doznaje już pełnego uznania ze strony autorytatywnych kół fachowych. Leśniewo staje się coraz bardziej miejscem pielgrzymek dokąd ze wszystkich stron kraju ciągną wycieczki rolnicze, a gdzie oddany całkowicie sprawie krzewienia swej metody gospodarz nie szczędzi czasu i mozołu, by przy pomocy odpowiednich pokazów i odczytów podzielić się z przybyszami rezultatami swych doświadczeń.

Punktem wyjścia dla podjętych przez Lossowa doświadczeń była idea że główną przyczyną niedostatecznych plonów otrzymywanych przy technice dotychczasowej, jest dysproporacja pomiędzy korzeniem a częścią nadziemną rośliny, wskutek słabości bowiem korzenia, roślina staje się mniej odporną na wszelkiego rodzaju czynniki chorobotwórcze.

Wzmocnienie korzenia osięga Lossow zabiegami: jeden z nich — to rzadki siew, drugi — ruszanie głębokie ziemi, czy też pomiędzy roślinami zasianemi i powschodzonemi. Dzięki zastosowaniu obydwu tych zabiegów, umożliwia się z jednej strony dostarczenie roślinie większej ilości pożywienia a z drugiej doprowadzenie do rośliny ciepła, tudzież powietrza.

W łączności z innemi zabiegami i przy zastosow. odpowiedniej konstrukcji narzędzi (dryle, pługi ruszaze itd.) rezultaty osiągane przechodzą wszelkie oczekiwania. Z ziarn wyrastają całe pęki mocnych kłosów, o niezwykle szerokich liściach i wybitnie grubej łodydze.

Na najlichszych nawet gruntach, plon osiągany przy tym systemie uprawy przewyższa wielokrotnie ten, jaki przy dotychczasowej technice dają ziemie najlepsze. Na średnich ziemiach dochodzi plon ten w Leśniewie do 40 ctn. żyta z morgi. Na ziemi lichej (9-tej klasy) — do 24 ctr., podczas, gdy dziś wynosi on zależnie od rodzaju gleby od 4 do 14 ctn.

Zważywszy różnicę tę w plonie, a także oszczędność na siewie (dochodząca do 60 proc.), zwiększone przy systemie tym koszty robocizny schodzą przy ostatecznej kalkulacji na drugi plan.

W kraju par excellence rolniczym, jak Polska rozpowszechnienie systemu tego, przy poparciu odpowiedniem czynników społecznych i rządowych wydać może duże owoce.

Przyczyniając się wydatnie do zmniejszenia klęski bezrobocia, umożliwi to jednocześnie przez podniesienie wydajności rolniczej, doprowadzenie do równowagi a nawet aktywności — dzięki wzmożonemu eksportowi bilansu handlowego i płatniczego, dzięki czemu ukształtują się również pomyślnie i warunki dla stałości pieniądza.

Z jakiejkolwiek strony na nowy ten system uprawy roli będziemy spoglądali, zawsze okaże się, że jest on koniec końców najlepszą, jaka się da wymyśleć, postacią reformy rolnej.

Co wykazują żniwa.

Rozpoczęte w kraju żniwa wykazują większy nieco sprzęt zbóż kłosowych, a więc żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa, niż obliczano przedtem na podstawie wyglądu zewnętrznego. Zbiory tegoroczne będą naogół nie gorsze od zeszłorocznych. Najokazalej przedstawiają się zboża w Poznańskiem i na Pomorzu, najgorzej w promieniu 80-cio klm. dookoła Warszawy, gdzie nadmiar wilgoci wpłynął nader ujemnie na ich stan. Wedle najnowszych obliczeń plon roku bież. wyniesie około 15 mil. qu. pszenicy, 65 mil. qu. żyta, 16 mil. qu. jeczmienia i 30 mil. qu. owsa. Po odliczeniu spożycia miast (8 mil. qu. żyta, 3 mil. qu. pszen., 2 mil. qu. jęczmienia i tyleż owsa) wsi, zboża na zasiew itd. pozostanie nadmiar w ilości 50 — 60 tys. wagonów głównie żyta, do czego doliczyć trzeba z roku ub. nadwyżkę w ilości około 10 000 wagonów pszenicy i żyta, która pozostała w kraju z powodu wprowadzenia zakazu eksportu zbóż z terminem do 1-go września rb.

Stan plantacji buraczanych i ziemniaczanych w okresie ostatnich paru tygodni znacznie się poprawił, przypuszczalnie jednak zbiór okopowy w r. b. będzie cokolwiek mniejszy niż w ubiegłym. Najgorzej stan pogody wpłynął na ziemniaki, które w wielu miejscowościach wygniły.

Ostatnie tranzakcje w kraju z żytem starem zawierane były według ceny 23 zł. za qu, z nowem 21 zł. za qu., w Berlinie zaś w tym samym czasie ceny żyta wahały się około 5 dol. za qu.

Żyto eksportujemy do krajów Skandynawsko-Bałtyckich, głównie zaś do Norwegji, Finlandji i Danji, pozatem do Niemiec i Austrji. Pszenice przeważnie do Francji, jęczmień do Anglji, Francji, Belgji i Czech.

Dziwy w naturze

Upały, mrozy, huragany.

Nowy Jork, 28. 7. Donoszą z New-Jersey, że szalony upał spowodował epidemję samobójstw. Ludzie rzucają się pod koła pociągów, skaczą z wysokich pięter, nie mogąc znieść niesłychanych upałów, trwających już od kilku tygodni.

— W Afryce południowej panuje mróz. W Johannesburgu opadł termometr o kilka stopni poniżej zera. Woda zamarzła w mieszkaniach.

— W Indjach rozszalał się tak huraganowy mossun, jakiego najstarsi ludzie nie pamiętają. Kilkanaście osad ludzkich zmiecionych z powierzchni ziemi. Równocześnie gwałtowne deszcze pozrywały wszelkie środki komunikacyjne.

-- Rozmaitości --

× **Poznajmy Polskę.** W Polsce znajduje się 300.800 warsztatów rzemieślniczych. Pracuje w nich 592.676 ludzi.

Długość linji kolejowych wynosiła w roku 1924 16.969 km. Mamy obecnie około 2.800 parowozów i 8.500 wagonów osobowych.

Pod względem rozbudowy sieci kolejowej Polska zajmuje 12 miejsce.

Długość dróg lądowych wynosi 16 399 km.

Ilość urzędów pocztowych, które przysyłają listy do naszych żon, dzieci, krewnych no i (niestety!) wierzycieli wynosi 3740. Druty telefoniczne na całym obszarze Rzplitej osięgają długość 50.000 km.

× **Do Ameryki** przybył transport alkoholu w laskach. Laski były drążone, wstawiano wnie rurki szklane, napełniono je alkoholem i w ten sposób przemycano. Zanim policja wpadła na trop nowego figla przemytników, 25 tysięcy „lasek“ przywędrowało do N. Jorku.

× **Władze sowieckie** postanowiły przystąpić do energicznej walki z nadużyciami bezrobotnych. Wielu z nich odmawia przyjęcia pracy, gdyż zapomogi wystarczają im na życie. Wielu bierze zapomogi, pracując jednocześnie u prywatnych przedsiębiorców. W Rosji sowieckiej utarło się przysłowie: „Pijany jak bezrobotny“.

× **Zatarg religijny w Meksyku** przybiera bardzo ostre formy. Przeciwko nowej ustawie kościelnej, która ma wejść w życie z d. 1 sierpnia, zaprotestowali arcybiskupi i biskupi Meksyku. Od tego dnia nie odbędzie się w żadnem kościele w Meksyku jakiekolwiek nabożeństwo. Księża nie będą udzielać żadnych sakramentów.

× **Dziesięć przykazań człowieka wykształconego.** Znany pisarz amerykański, Albert Edward Wiggan ogłosił w pewnym miesięczniku „dziesięć przykazań człowieka wykształconego“, które mogą stanowić pożyteczne maksymy życiowe zarówno dla Amerykan, dla których są przeznaczone, jak i dla Europejczyków:

1. Przysłuchuj się opinji fachowców i jeśli się przekonasz, że twoje już wyrobione zdanie nie ma wartości, nie wstydź się to uznać.
2. Nie śmiej się nigdy z nowych idei i wynalazków.
3. Oświetlaj swe plany ze wszystkich stron, zanim przejdziesz do ich przeprowadzenia.
4. Ceń wartość dobrych przyzwyczajeń i kulturalnych manjer.
5. Nie bądź nigdy niezdecydowanym.
6. Wiedz jednak także, kiedy powinieneś oddać coś zdolniejszym od siebie.
7. Bądź świadomy, w czem leży twoja przewaga i umiej z tego wyciągnąć pożytek.
8. Nie bądź przesądnym.
9. Miej zawsze zwrok zwrócony w przyszłość.
10. Pielęgnuj dobry smak we wszystkiem, co jest naprawdę piękne.

× **Nie wolno umierać w niedzielę.** Prawo odpoczynku niedzielnego rozszerzono we Francji na aptek, które kazano zamykać w dnie świąteczne. Właściciele aptek paryskich walczą zaciekle o „prawo chorowania w niedzielę“ a jeden z nich dowcipny p. Hogue ustawił we drzwiach swej apteki nagrobek z napisem: „Apteka jest zamknięta z nakazu prefekta policji. Uprasza się nie umierać w niedzielę, bo to jest dzień odpoczynku.

Piętnujemy zdrajcę Ojczyzny. Hańba jego pamięci

Katowice, 24. VII. Przodownik policji wojewódzkiej Madera, zastępujący kierownika komisarjatu policyjnego na dworcu kolejowym w Katowicach, zabrał 300 złotych i ważniejsze akta, m. in. tajne akta wojskowe i zbiegł do Niemiec. Okazało się, że Madera pracował dla wywiadu niemieckiego. Skorzystał on z urlopu kierownika ekspozytury na dworcu, którego zastępował w urzędowaniu, dostał się do tajnych wojskowych papierów, które zabrał i zbiegł. Madera był konfidentem grupy separatystów śląskich znaku Kustosa. Hańba jego imieniowi i pamięci!

Polska eksportuje węgiel do 18 państw.

Warszawa, 26. 7. Według tymczasowego zestawienia w pierwszej połowie bieżącego miesiąca nastąpiło dalsze ożywienie eksportu węgla z Polski.

Mimo wstrzymania i ograniczenia transportów na Szczecin i Hamburg, wywieźliśmy w pierwszych 15 dniach lipca 838 000 ton, czyli o 19 proc. więcej niż w pierwszej połowie czerwca. Z tego do Anglji wywieźliśmy najwięcej, bo 306 000 ton, podczas gdy w całym czerwcu wywieźliśmy tylko 28 000 ton.

Również wzrósł eksport węgla polskiego do Szwecji, osiągając 107 000 ton. Zmniejszył się natomiast eksport węgla do Austrji. W pierwszej połowie lipca wywieźliśmy tam 84 000 ton, a w czerwcu 231 000 ton. Przeciętny dzienny wywóz węgla w lipcu wynosił 64 401 ton. Z Zagłębia Sląskiego eksport wzmógł się o 16,74 proc., z Dąbrowskiego o 46,67 proc., a z krakowskiego aż o 200 proc. Ogółem Polska eksportuje swój węgiel do 18 państw europejskich.

Bitwa pod Damaszkiem

Damaszek, 26. 7. Po walkach koło oazy Chouta, w których wojska francuskie straciły 49 zabitych i 97 rannych, kolumna wojsk francuskich otoczyła Damaszek oraz stoczyła dwugodzinną bitwę, odpierając 200 powstańców którzy pozostawili na placu boju 10 zabitych. Inna kolumna francuska odrzuciła 400 powstańców, którzy stracili 55 zabitych i materjały wojenne. 200 powstańców zaatakowało dwóch lotników francuskich, którzy zmuszeni byli lądować z powodu uszkodzenia motoru. Lotnicy ci zostali żywcem spaleni.

Sprawy gospodarcze

Giełda zbożowa w Poznaniu

Poznań, dnia 28. VII. 1926 r.

Warunki: handel hurtowy, franko stacja załadowania, ładunk. wagon., dostawa zaraz, za 100 kg.

Żyto stare	25.25—26.25	Groch polny	
Pszenica	39,00—41.00	„ victoria	
Jęczmień	23.50—24.50	Seradela	
„ browar.	23.00—24.00	Łubin niebieski	
„ (wybor.)	—	„ żółty	
Owies	29.00—30.00	Wytłoki buraczane suszone	—
Mąka żytnia 65% wł. worka	—41.50	Ziemniaki fabryczne	
Mąka żytnia 70% wł. worka	—40.00	Koniczyna żółta	—
		„ czerwona	—
Mąka pszenna 65% wł. worka	60.50—63.50	„ biała	—
		„ szwedzka	—
Otręby żytnie	19,00—20,00	Słoma żyt. luźna	—
„ pszenne	—	„ „ prasow.	—
Płatki ziemniacz.	—	Siano luźne	—

Usposobienie słabsze.

Warszawska Giełda Pieniężna

z dnia 29. VII. 1926 r.

Waluty: Gotówka:	tr.	sprzedaż	kupno
Dolary Stan. Zjedn. Ameryki Półn.	9.05	9.06	9.02
Dewizy: Belgja	22.25	22.30	22.20
Holandja	00.00	00.00	00.00
Londyn	44.35	44.41	44.19
Nowy York	9.10	9.09	9.05
Paryż	21.50	21.55	21.45
Praga	27.00	27.07	26.93
Szwajcarja	176.50	176.94	176.06
Wiedeń	129.00	129.32	128.68
Włochy	29.60	29.67	29.53